

- **În perioada 30 iunie-12 iulie 2024**, [Adriana Cupcea](#) (cercetător ISPMN) a realizat o **cercetare de teren** în comunitățile de romi turci din Mangalia și Tulcea, în cadrul proiectului *O minoritate invizibilă. Romii turci musulmani din Dobrogea*, proiect finanțat de Fundatia „Gerda Henkel”. Cercetările de teren în cele două localități au constat în: 1) interviuri și discuții informale cu reprezentanții autorităților locale din localitățile menționate, experți romi locali, reprezentanți ai Direcțiilor de Asistență Socială, mediatori sanitari, cadre didactice; 2) interviuri semi-structurate, povești de viață (*life-histories*) cu lideri și membri ai comunităților de romi musulmani din localitățile menționate. Cercetările de teren au fost urmate de un stagiu de cercetare la Direcția Județeană a Arhivelor Naționale Tulcea, în cadrul căruia au fost consultate fonduri referitoare la constituirea comunității de romi de religie islamică din Tulcea.

Rezultatele proiectului vor fi valorificate într-un volum monografic care va fi publicat la o editură internațională, după încheierea acestui proiect desfășurat în perioada 2023-2025.

- **În perioada 10-13 iulie 2024**, a avut loc în Porto (Portugalia) **conferința internațională KISMIF - Keep it simple, make it fast**. Cea de-a 10-a ediție a conferinței desfășurate anul acesta a fost dedicată „Culturii, Democrației și Participării Creative DIY” fiind organizată de Institutul de Sociologie din cadrul Universității din Porto și Departamentul pentru Cultură - Comisia Municipală Porto. [Stefânia Toma](#) (cercetător ISPMN) împreună cu Maria Manuela Mendes (Universitatea din Lisabona și CIES-ISCTE) au organizat și coordonat secțiunea nr. 13 intitulată *Multidimensionality of Socio-Spatial Inequalities in Contemporary Times: Exclusion and Belonging*. Kai Viljami Aberg (Universitatea de Est Finlanda) a prezentat cercetarea lui situată între viața academică și viața de zi cu zi ce are ca tematică muzica romani. Florbela Samaigo Gandra (Institutul de Educație, Portugalia) a prezentat modul în care participarea activă a cetățenilor tineri și a celor vârstnici se construiește într-un context de excluziune socială. Maria Manuela Mendes (Universitatea din Lisabona și CIES-ISCTE) a subliniat dificultățile cu care se confruntă romii din Portugalia în ceea ce privește exercitarea drepturilor la oraș și la o locuire adecvată. [Toma Stefânia](#) a vorbit despre modul în care relațiile interetnice și relațiile de reciprocitate se schimbă în diferite contexte de vulnerabilitate. Mai multe informații găsiți pe pagina conferinței, [aici](#).

- **Vineri, 12 iulie 2024**, [Remus Gabriel Anghel](#) (cercetător ISPMN) a susținut **prelegerea** intitulată „Ethnic Relations in Transforming Societies. Inheriting and Changing Ethnic Hierarchies in Southern Transylvania” (Relații etnice în societăți în transformare. Moștenire și schimbare a ierarhiilor etnice din sudul Transilvaniei). Prelegerea a avut loc în cadrul școlii de vară internaționale „The Sustainable Development Goals and Local Economic Development (SDG LED)” (Dezvoltare sustenabilă și dezvoltare economică locală) organizată de către Universitatea din Quebec A Trois Rivieres împreună cu Institutul de Cercetare Făgăraș. La prelegere au participat aproximativ 20 de persoane.

- **În perioada 18-26 iulie 2024**, a avut loc la Barcelona (Spania) **conferința internațională EASA - *Doing and Undoing with Anthropology***, găzduită anul acesta de Universitatea din Barcelona. [Stefánia Toma](#) (cercetător ISPMN) împreună cu Judit Durst (Institutul pentru Studiarea Minorităților, Ungaria) și Gergely Pulay (Centrul pentru Științe Sociale, Ungaria) a organizat și coordonat **panelul** intitulat *Doing with dependence perspectives on the workings and moralities of dependent relations in flexible capitalism*. Panelul a avut două secțiuni la care au participat cercetători din Coreea de Sud, Italia, Germania, Marea Britanie, Ungaria, Elveția, Columbia. [Toma Stefánia](#) a vorbit în prezentarea ei despre modul în care relațiile de dependență pot fi reinterpretate în contextul relațiilor ierarhice prezentând exemple etnografice despre nașitul interetnic. Participarea Stefániei Toma (cercetător ISPMN) a fost parțial acoperită printr-o bursă câștigată de la EASA și Wenner-Gren Foundation.

Mai multe informații găsiți pe pagina conferinței, [aici](#).

- **În luna iulie 2024**, a apărut în revista *Korunk* (2024, nr. 7, 51-59) articolul A „magyar érdek” és informális érdekképviselő a Ceaușescu-korszak második felében [„Interesul maghiar” și reprezentarea informală a intereselor în a doua parte a epocii Ceaușescu] semnat de [Kiss Ágnes](#) (cercetător ISPMN).

Pentru a compensa deficiențele sistemului instituțional formal în România anilor 1970 s-a dezvoltat o ordine informală pentru reprezentarea intereselor minorităților. Lucrarea de față își propune să caracterizeze acest model de reprezentare informală, detaliind componentele și funcționarea sa, precum normele informale de implicare publică, relațiile și rețelele informale, comunicarea între lideri și membrii comunității și procesele decizionale. Întrucât cercetarea se axează pe funcționarea unei instituții informale, analiza se concentrează asupra indivizilor, opiniile acestora, activitățile zilnice și atitudinile exprimate în situații critice. Sursa principală pentru acest studiu o reprezintă dosarele de Securitate ale lui Géza Domokos (1928-2007), o figură centrală a vieții culturale maghiare și a reprezentării intereselor minorităților în ultima parte a epocii Ceaușescu.

Alte informații despre numărul 7 al revistei *Korunk* găsiți [aici](#).

- **În luna iulie 2024**, a apărut în revista *Regio* (2024, vol. 32, nr. 2, 220-231) **recenzia** semnată de [Kiss Ágnes](#) (cercetător ISPMN) intitulată „A szamizdat arcai” [Fetele samizdatului]. Lucrarea prezintă monografia literaturii samizdat din Ungaria (1956-1989), *Az írógép és az utazótáska. Szamizdat irodalom Magyarországon 1956-1989* (Pécs: Kronosz Kiadó, 2023, 618 p.), autor Gábor Danyi.

Recenzia poate fi vizualizată [aici](#).

- **În luna iulie 2024**, a apărut numărul special în etnografie al revistei *Erdélyi Múzeum* (acreditare CNCS B, ERIH PLUS), volumul LXXXVI, numărul 2. În cadrul numărului [Peti Lehel](#)

(cercetător ISPMN) a publicat o **recenzie** cu titlul *Mit jelent ma református lelkésznek lenni Erdélyben? A lelkész szerepkörei és közösségi elvárások egy erdélyi egyházmegyében* (Ce înseamnă să fii preot reformat în Transilvania astăzi? Rolurile preotului și așteptările comunității într-un protopopiat din Transilvania, pp. 190–193) ce tratează cartea lui István Máté cu titlul *Szolgálatban Kalotaszegen. Lelkipásztori életstratégiák és életpályák a Kalotaszegi Református Egyházmegyében* (Activitate pastorală în Zona Călata. Strategii de viață și de carieră ale preoților din Protopopiatul Reformat Călata). *Dissertationes Ethnographicæ Transsylvanicæ*. Asociația Etnografică Kriza János, Cluj-Napoca, 2023. Recenzia a fost preluată și republicată de revista *Református Szemle* (2024, pp. 2-6).

- **În luna iulie 2024**, a apărut volumul intitulat „A szétszóratus útjain. Zsidó lojalitáshierarchiák változása” [Pe căile împrăstierii. Modificări în ierarhiile de loialitate evreiești] editat de Katalin Fenyves, Norbert Glässer și András Zima (Editura Universității din Seghedin, 2024). Volumul conține și un articol publicat de [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN) cu titlul „Az erdélyi zsidók és a lojalitás kérdése a két világháború között” [Evreii din Transilvania interbelică și problema loialității]. Studiul abordează problematica deosebit de complexă a loialității evreilor transilvăneni, care au devenit o minoritate dublă între cele două războaie mondiale. Lucrarea dedică, de asemenea, un spațiu considerabil problemelor teoretice. Întrebarea centrală este dacă loialitatea, mai degrabă decât identitatea, poate fi utilizată ca un concept analitic în studiul istoriei evreilor transilvăneni.

- **În luna iulie 2024**, în cadrul proiectului ISPMN „Cronologia minorităților naționale din România, 2010–2015”, au fost adăugate articole noi la *Cronologia minorității rome din România* (autor Petre Matei), respectiv *Cronologia minorității ruso-lipoveană* (autor Alexandr Varona) pentru perioada 2010–2015. Cronologiile ce cuprind perioada 1989–2015 pot fi vizualizate online pe pagina web ISPMN: [Cronologia minorității rome din România](#) și [Cronologia minorității rușilor lipoveni](#).

- **În perioada 1-25 august 2024**, [Remus Anghel](#) (cercetător ISPMN) a efectuat o **cercetare de teren** în zona Făgăraș. Terenul a vizat mai multe localități din Colinele Transilvaniei, o regiune mai largă care începe în zona Făgărașului și continuă până la Valea Târnavei Mari. Tema cercetării se referă la multiplele efecte pe care mobilitatea internațională le produce în această zonă multiethnică. Cercetătorul a analizat efectele migrației atât asupra etnicilor români, romi, dar și germani, dintre care o parte reîntorși. De-a lungul timpului au coexistat o serie de tipare de migrație, de la migrație definitivă etnică, la migrație de muncă, migrație lichidă și migrație a sezonierilor în agricultura vest-europeană. În urma acestor migrații au apărut în regiune o serie de schimbări sociale legate pe de o parte de antreprenoriatul migrantilor și pe de altă parte de efectele structurale pe care migrația le produce în economia și societatea locală. De asemenea, cercetarea caută să identifice modul în care se intersectează aceste procese cu etnicitatea.

- **Luni, 12 august 2024**, [Csongor Könczei](#) (cercetător ISPMN) a susținut o **prelegere** în cadrul

Taberei Internaționale de Folclor din Răscruți, ediția a XXXII-a, organizată de Fundația „Kallós Zoltán” cu titlul *Magyarszovát hagyományos zene- és tánckultúrájáról* [Despre muzica și cultura de dans tradițional din Suatu]. Tema principală a prelegerii susținute – după a scurtă prezentare a comunei Suatu – a fost prezentarea cu suportul unor culegeri folclorice din anii 1950-1960 a muzicii și dansului tradițional din Câmpia Transilvaniei, o zonă etnografică unde se intersectează culturile diferitelor comunități etnice conlocuitoare (români, maghiari și romi).

- **Joi, 21 august 2024**, [Ilka Veress](#) (cercetător ISPMN) a participat la **vernisajul expoziției** de hărți denumită „Culte din România în lumina rezultatelor recensământului din 2021”, expoziție organizată de ISPMN și Institutul pentru Studii Religioase din Cluj-Napoca, eveniment derulat în cadrul Zilelor Culturale Maghiare. [Ilka Veress](#) este cea care a elaborat hărțile expuse și a susținut prezentarea intitulată „Provocările cartografierii cultelor din România în lumina rezultatelor recensământului din 2021”. Expoziția organizată prezintă diversitatea religioasă din România prin intermediul hărților și a diagramelor. Materialele trilingve expuse (maghiară, română, engleză) oferă vizitatorilor o perspectivă asupra localizării geografice a cultelor religioase din România, a evoluției numărului de enoriași de-a lungul timpului, a distribuției cultelor religioase în funcție de tipul de așezare, a componenței etnice a membrilor acestora și a structurii lor de vârstă.

- **Sâmbătă, 24 august 2024**, în cadrul Zilelor Culturale Maghiare din Cluj au fost prezentate două volume din seria „20. század” [Secolul 20] a Editurii Kriterion: „Egy kis figyelmesség. Informális hálózatok és gyakorlatok a Gyergyói medencében, 1970-1989” [O mică atenție. Rețele și practici informale în Depresiunea Giurgeului, 1970-1989] (autor Eszter Kovács) și „Függőben. A román kisebbség helyzete Észak-Erdélyben, 1940-1944” [În suspensie. Minoritatea română în Transilvania de Nord, 1940-1944] (autor Tamás Sárándi). Evenimentul a fost moderat de către [Attila Gidó](#) (cercetător ISPMN).

- **Duminică, 25 august 2024**, [Bokor Zsuzsa](#) (cercetător ISPMN) a participat la **miniconferința** intitulată *Istoria femeilor*, eveniment organizat de Institutul de Istorie Maghiară al Universității „Babeș Bolyai”. În prezentarea sa cu titlul *Csendes harcok. Magyar nőszervezetek a két világháború közötti Romániában/Luptătoare tăcute. Organizații feminine maghiare în Transilvania interbelică*, cercetătoarea a arătat cum s-a creat categoria feminității transilvănene maghiare în Transilvania interbelică. Prin analiza Secretariatului Central al Femeilor Maghiare din România a discutat, ce fel de spațiu public li s-a oferit activistelor feminine, sub ce fel de presiuni s-au organizat femeile într-un grup și cum se intersectează identitatea etnică cu cea de gen în această istorie.

- **Miercuri, 28 august 2024**, în cadrul celui de-al 16-lea **congres ESA** (European Sociological Association) desfășurat sub tematica *Tension, Trust and Transformation*, în perioada 27-30 august 2024 (Porto, Portugalia) au avut loc prezentările în cadrul panelului *Transnational families in turbulent times*. Una dintre lucrări a avut-o co-autor pe [Iulia Hossu](#) (cercetător

ISPMN). Lucrarea cu titlul *Transnational Families in Crisis: Examining the Impact of COVID-19* reprezintă o trecere în revistă a literaturii de specialitate pe tematica familiilor transnaționale și a crizei provocate de pandemia de COVID-19. Lucrarea este rezultatul unei munci de echipă desfășurate în cadrul unei acțiuni COST (COST CA21143 *Transnational Family Dynamics in Europe (TraFaDy)*). Cercetătoarea Iulia Hossu este membră afiliată acestei acțiuni. Autorii lucrării sunt cercetători din diferite țări, specialiști în cercetarea familiilor transnaționale: Judit Vegh (Universitatea Eötvös Loránd (ELTE), Școala doctorală de psihologie, Ungaria), Alexandra Deliu (Academia Română, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, Anna Wojtyńska (Universitatea din Islanda), Armela Maxhelaku (Facultatea de Drept, Universitatea din Tirana), Bogdan Voicu (Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, Departamentul de Sociologie), Brunilda Zenelaga (Departamentul de Sociologie, Universitatea din Tirana, Albania), Dorit Olenik Shemesh (Departamentul de Educație și Psihologie, The Open University of Israel), Iulia-Elena Hossu, Magdalena Ślusarczyk (Universitatea Jagiellonian), Margarida Martins Barroso (Centrul de Cercetare și Studii în Sociologie, Iscte-University Institute din Lisabona), Martina Wilsch (Institutul de Etnologie și Antropologie Socială, Academia Slovacă de Științe), Sviatlana Karpava (Departamentul de Studii Engleze, Universitatea din Cipru), Tali Heiman (Departamentul de Educație și Psihologie, The Open University of Israel).

- Cei interesați de evenimentele organizate de către ISPMN pot accesa pagina noastră de internet. Pentru mai multe detalii în legătură cu aceste evenimente aceștia sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro, urmând ca cercetătorii implicați să le pună la dispoziție mai multe materiale.